

Tisková zpráva
5. 2. 2024

Ostravské muzeum představí výstavu o stalinském popravišti v ruském Sandarmochu

Ostravské muzeum zahájí 8. února výstavu Sandarmoch — kde stromy mají tváře. Výstava je věnována pamětnímu místu Sandarmoch v ruské Karélii, popravišti z dob stalinského teroru a jeho objeviteli, historikovi Juriji Dmitrijevi, který je dnes vězněn ruským režimem. Výstava je vůbec poprvé k vidění v Ostravě. Návštěvníci si ji mohou prohlédnout do 26. května.

Sandarmoch je vzdálené místo v ruské Karélii poblíž finských hranic, kde se v minulosti odehrál masakr, který měl být zapomenut. V době vrcholících stalinských represí v letech 1937—1938 zde bylo popraveno přes 6000 osob 56 národností. Vedle mnoha Rusů, Karelů, Finů, Ukrajinců a dalších evropských i sovětských národností, zde zahynulo i šest Čechů. Sandarmoch neupadl v zapomnění hlavně díky historikovi Juriji Dmitrijevi ze sdružení Memorial. Výstava připomíná nejen temnou historii, ale také její přesahy do současnosti i osud objevitele tohoto místa s tragickou minulostí.

Dmitrijev spolu s kolegy z petrohradského Memorialu popraviště v Sandarmochu objevili v roce 1997 a v dalších letech se jim podařilo zdokumentovat a dohledat jména většiny popravených. Ruské úřady jejich práci zpočátku podporovaly. Ale poté, co se v roce 2014 Dmitrijev otevřeně postavil proti ruské agresi na Ukrajině, začal být pronásledován a ve vykonstruovaném procesu dostal 15 let pobytu v trestanecké kolonii. V současnosti je umístěn v lágrech v ruské Mordovii, kde v 30.—50. letech stály tábory Gulagu a kam byli později za Brežněnovy vlády posíláni sovětští disidenti. Organizace Mezinárodní Memorial, která se od konce 80. let věnuje uchování historické paměti a dokumentaci stalinských zločinů, byla v únoru 2022 v Rusku soudně zlikvidována.

Výstava představí historii Sandarmochu, včetně výrazné české stopy. Kromě podrobností o šesti popravených Čechů přibližuje i osudy Ukrajinců a Rusů, kteří ve 20. letech 20. století studovali v Československu a po návratu do vlasti byli zatčeni a později popraveni. K vidění budou také osobní předměty Jurije Dmitrijeva, které používal během svých badatelských expedic nebo nálezy z odhalených masových hrobů. Část výstavy je věnována uměleckým dílům, která jsou inspirovaná tématem a reflektují tragické důsledky nedořešené ruské minulosti do současnosti. Díla vznikla na základě otevřené výzvy, na kterou zareagovalo

sedm desítek umělců z různých částí světa. „Největším překvapením pro nás byl obrovský zájem umělců z Ruska, svědčící o tom, že téma vyrovnání se s vlastní minulostí je ve světle agrese na Ukrajině stále velmi aktuální a že zdaleka ne všichni Rusové válku podporují,“ uvádí Petra Černoušková z Gulag.cz. Svá díla přihlásili také umělci z Ukrajiny, Česka, Estonska, Polska, Německa, Slovenska, Nizozemska a USA. Část děl se již dříve vydražila ve veřejné aukci, jejíž výtěžek byl věnován na humanitární pomoc Ukrajině.

Vernisáž se uskuteční 8. 2. v 17:00. Výstavu zahájí úvodním slovem Štěpán Černoušek, předseda organizace Gulag.cz a české pobočky Memorialu a Miroslav Karas, ředitel České televize Ostrava a bývalý dlouholetý zpravodaj ČT v Rusku. Vernisáž doprovodí komentovaná prohlídka výstavy.

Výstava od loňského roku putovala po celé republice a Ostravské muzeum bude po Praze, Brně, Plzni, Liberci a Opavě jejím šestým zastavením. Organizátory jsou Gulag.cz, sdružení Memorial (Moskva, Praha), petrohradský Fond Iofe a Ostravské muzeum. Výstava vznikla za podpory EU-Russia Civil Society Forum a Ministerstva zahraničí ČR. Záštitu nad ní převzali předsedkyně Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR Markéta Pekarová Adamová, ministr zahraničních věcí ČR Jan Lipavský a ministr pro evropské záležitosti Mikuláš Bek.

Kontakt pro média:

Aneta Trojáková

Specialista PR (Ostravské muzeum)

+420 734 244 666 / 597 578 464

trojakova@ostrmuz.cz

Magdaléna Hájková

PR & media (Gulag.cz)

+420 604 229 355

magdalena.hajkova@gulag.cz

Ostravské muzeum

Masarykovo náměstí 1

Ostrava 728 41

www.ostrmuz.cz

<https://www.facebook.com/Ostravskemuzeum>

https://www.instagram.com/ostravske_muzeum/

Praktické informace:

Otevírací doba: úterý—neděle 10—18 h

Výstava Sandarmoch — kde stromy mají tváře

9. 2.—26. 5. 2024 / Vernisáž výstavy: 8. 2. 2024 od 17:00 v Ostravském muzeu

Více informací o výstavě: www.gulag.cz/sandarmoch